

JASMINA HAVRANEK Ravnateljica agencije za znanost i visoko obrazovanje, o diplomama

Naše tržište rada treba jasne dokaze kvalitete

Ljerka BRATONJA
MARTINOVIĆ

Diplome iz Srbije i BiH postale su slučaj nakon što je iz Agencije za znanost i visoko obrazovanje potvrđeno da većina tamošnjih studija nema potrebne akreditacije da bi ih hrvatske vlasti priznale. Ravnateljica Agencije, Jasmina Havranek, tu priču smatra prenapuhanom, a za Novi list objasnila je zašto, te što studenti koji tamo studiraju mogu očekivati.

– Prenapuhani su načini na koje se izvještavalo o tome, međutim činjenica je da problem postoji, da je kompleksan i da se na njega u više navrata ukazivalo. Ja bih ga podvela pod jedan nazivnik – pitanje vjerodostojnosti. Jedan od osnovnih kriterija koji moraju biti ispunjeni da bi Hrvatska formalno priznala bilo koju inozemnu visokoškolsku kvalifikaciju jest to da je visokoškolsku instituciju koja je izdala kvalifikaciju akreditiralo nadležno akreditacijsko tijelo države iz koje dolazi, što znači da je formalno dio nacionalnog visokoškolskog sustava. No, i vjerodostojnost tog nadležnog tijela morala bi biti dokaziva kroz uspješno završen postupak međunarodnog vrednovanja koji provodi krovna europska udruga za osiguravanje kvalitete u visokom obrazovanju. To je ono što nama u Hrvatskoj pruža sigurnost u postupcima priznavanja, budući da je Agenciju akreditirala ENQA-a. To je dokaz da diploma stiže iz urednog sustava.

Učinkoviti mehanizmi za praćenje neetičnog ponašanja jedan su od standarda akreditacije

Što to znači za hrvatske građane? Za građanina koji je obrazovanje stekao na akreditiranom visokom učilištu u Hrvatskoj, akreditacija je potvrda vjerodostojnosti visokoškolske kvalifikacije i ona će biti priznata u inozemstvu. Akreditacija jamči, ne samo studentima, nego i poslodavcima, da visoko učilište ispunjava potrebne standarde kvalitete i da su završeni studenti tog visokog učilišta dobili potrebna znanja i vještine.

Provjera kvalitete

Jesu li visoka učilišta iz dvije susjedne države zbog

Da bi Hrvatska priznala inozemnu visokoškolsku kvalifikaciju, uvjet je da je visokoškolsku instituciju koja je izdala kvalifikaciju akreditiralo nadležno akreditacijsko tijelo države iz koje dolazi. Vjerujem da ćemo u suradnji s kolegama iz susjednih država doći do zadovoljavajućeg rješenja



Akreditacija je potvrda vjerodostojnosti visokoškolske kvalifikacije – Jasmina Havranek

nepostojanja valjane međunarodne akreditacije doista kvalitetom lošija od naših? Bi li ih naši studenti trebali izbjegavati?

– Kvaliteta se svakako potvrđuje akreditacijom i postupcima vanjskog vrednovanja, a u ovom slučaju je situacija komplicirana jer institucije koje su nadležne za provođenje postupaka akreditacije nisu dobile potvrdu kvalitete vlastitih postupaka. Ja sam optimistična, vjerujem u dijalog i smatram da ćemo uskoro, u suradnji s kolegama iz susjednih država, doći do zadovoljavajućeg rješenja.

Kako će se to pitanje dalje rješavati? Jeste li u kontaktu s njihovim nadležnim tijelima?

– Svakako, kontinuirano smo u kontaktu jer želimo riješiti ovu situaciju. U obzir uzimamo sve kriterije i najnovije službene informacije nadležnih međunarodnih institucija, posebno one vezane uz akreditiranost agencija za osiguravanje kvalitete. Na temelju toga odlučivat će se o svakom pojedinom zahtjevu. Pozivamo i sve građane, a posebno kandidate koji upisuju studentske programe u Hrvatskoj ili bilo kojoj drugoj državi, da provjere dostupne podatke o kvaliteti i

akreditiranosti institucija. Sva izvješća vrednovanih visokih učilišta, zajedno s njihovim sažecima i akreditacijskim preporukama, nalaze na našoj mrežnoj stranici i dostupna su zainteresiranoj javnosti.

Konkretno, kakvo rješenje očekujete?

– Očekujem da se osvijesti važnost kvalitete visokog obrazovanja u svim državama, da se izgrade snažni sustavi osiguranja kvalitete koji će jamčiti za sve kvalifikacije. Naše tržište rada i naš obrazovni sustav treba jasnu potvrdu da prima kvalificirane ljude iz koje god države oni dolazili.

Ciklus reakreditacije

Što je s reakreditacijom hrvatskih visokih učilišta? Ni kod nas u takvim postupcima situacija dosad nije bila najbolja, neki su ostali bez dopusnice, osobito je problematičan bio privatni sektor. Je li se što promijenilo nabolje u zadnjih nekoliko godina?

– Reakreditacija provedena u petogodišnjem ciklusu koji je započeo 2010. godine pokazala je veliku heterogenost hrvatskih visokih učilišta u smislu veličine, broja studentskih programa, vrste studija... Sve to čini sustav visokog obrazovanja živim

organizmom. Metodologija vrednovanja koju koristi Agencija nastoji obuhvatiti sve te specifičnosti, s ciljem poboljšanja, a ne usporedbe ili rangiranja. Jedan od glavnih pomaka nakon prvog ciklusa je činjenica da sama visoka učilišta prepoznaju korisnost vrednovanja kao pokretača promjena. Analize nisu pokazale značajna odstupanja privatnih visokih učilišta od visokih učilišta sličnih profila u javnom sektoru. Pojedina privatna učilišta su pokazala visoku razinu osvijestivosti o vlastitoj misiji i u njoj se vrlo uspješno profilirala. Visoka učilišta koja su dobila uskratu dopusnice, nisu zadovoljila potrebne standarde.

Kriteriji vrednovanja su brojni, od zapošljivosti studenata i kvalitete nastavnika, do usklađenosti s potrebama tržišta rada. U čemu su fakulteti i visoke škole danas najslabiji?

– Prostor za njihovo napredovanje je prvenstveno u znanstvenoj produktivnosti i internacionalizaciji u

Visoka učilišta obavezna su raditi na poboljšanjima, u skladu s preporukama koje su dobila

najširem smislu ovog pojma, značajno širem od pojma mobilnosti, te u snažnijem povezivanju s tržištem rada. I preporuke stručnih povjerenstva nakon provedenog prvog ciklusa reakreditacije odnosile su se na revidiranju ECTS-a, osnaživanju studentske prakse, uvođenje kolegija na engleskom jeziku, preispitivanje upisnih kvota...

Rade li fakulteti na tome?

– Visoka učilišta obavezna su raditi na poboljšanjima, u skladu s preporukama koje su dobila. Ako je visoko učilište u postupku reakreditacije dobilo pismo očekivanja, ono je obavezno do određenog roka otклонiti nedostatke, a napredak se prati kroz realizaciju akcijskog plana. Drugi ciklus reakreditacije, koji se provodi prema unapređenom modelu, bit će usmjeren upravo na poticanje poboljšanja prema preporukama iz prvog ciklusa.

Etički standardi

Među kriterijima vrednovanja spremnost je visokih učilišta za procesuiranje plagijatora. Pokazalo se u više slučajeva, među njima i onim bivšeg ministra Barišića, da to pitanje u našem sustavu visokog

“Akreditacija jamči, ne samo studentima, nego i poslodavcima, da visoko učilište ispunjava potrebne standarde kvalitete

obrazovanja nije dobro riješeno...

– Iz pozicije sveučilišne profesorice i svog dugogodišnjeg rada u nastavi i znanosti, mogu reći da etički standardi trebaju biti apsolutni prioritet, oni se moraju poštovati, promicati, o njima je potrebno razgovarati. Iz pozicije ravnateljice AZVO-a, mogu reći da su učinkoviti mehanizmi za praćenje neetičnog ponašanja jedan od standarda akreditacije. Agencija ne provjerava direktno ima li na učilištu plagiranja, već na temelju samoanalize visokog učilišta i u razgovoru s upravom, studentima, nastavnicima, želi dobiti informaciju o tome je li bilo takvih situacija, jesu li takvi slučajevi otkriveni i sankcionirani te općenito ima li institucija mehanizme za postupanje u tim slučajevima.

Jeste li primili službeni zaključak Akreditacijskog savjeta o Hrvatskim studijima, hoće li dobiti vaše pozitivno mišljenje?

– Postupak reakreditacije Hrvatskih studija nije u cijelosti dovršen, pa u ovom trenutku ne mogu komentirati. Objavit ćemo akreditacijsku preporuku na našim mrežnim stranicama kad postupak bude završen.